

L'art públic com a política urbana: tendències i formes de suport a les ciutats europees

Publicat per [Interacció](#) [1] el 15/05/2018 - 14:25 | Última modificació: 13/08/2026 - 09:06

'State of the public art' in European cities: trends and support actions
EUROCITIES, 2018

L'art públic ocupa una posició particular dins les polítiques culturals locals perquè se situa físicament fora dels espais culturals convencionals i, alhora, intervé directament en l'espai compartit. L'informe d'EUROCITIES parteix d'aquesta condició per explorar com les ciutats europees entenen, gestionen i sostenen l'art públic. Elaborat a partir d'una enquesta a 25 ciutats de 14 països, el document ofereix una fotografia comparativa de les pràctiques existents i, sobretot, identifica necessitats d'aprenentatge i cooperació entre administracions.

El text adopta una concepció àmplia de l'art públic. No el limita a monuments o escultures permanents, sinó que hi inclou intervencions temporals, art urbà, murals, instal·lacions, disseny i pràctiques performatives com el teatre, la música o el cinema. El criteri comú és que siguin pràctiques artístiques vinculades a l'espai públic i accessibles a la ciutadania. Algunes ciutats l'apropen també al patrimoni públic i a la memòria col·lectiva.

Aquesta amplitud conceptual es correspon amb una ampliació de les funcions atribuïdes a l'art públic. L'informe reconeix la seva dimensió estètica i urbana, però destaca altres finalitats: reforçar la cohesió social, implicar la ciutadania, combatre l'exclusió, contribuir a la regeneració urbana, construir identitat cultural i convertir l'espai públic en un lloc de debat sociopolític i cultural. L'art públic apareix així com una pràctica situada en la intersecció entre política cultural, urbanisme i vida ciutadana.

La gestió municipal que descriu l'estudi també és transversal. Els departaments de cultura acostumen a tenir un paper central, però cooperen amb urbanisme, obra pública, educació, patrimoni, gestió immobiliària o espais verds segons les característiques de cada projecte. Aquesta cooperació interna es combina amb relacions amb museus, universitats, centres d'art, associacions i altres agents del sector. L'informe mostra, per tant, que gestionar art públic no consisteix només a encarregar obres, sinó a construir una xarxa institucional i professional capaç de sostenir-les.

Les ciutats que disposen d'estratègies o plans d'acció comparteixen diverses prioritats: millorar els processos de comissariat, incrementar el finançament, donar suport als artistes i a la seva mobilitat, establir formes de cooperació entre actors, implicar la ciutadania i els joves, reforçar la identitat cultural i utilitzar l'art públic en processos de regeneració urbana. També apareixen qüestions més materials, com el manteniment, la catalogació i la promoció de les obres.

Els exemples municipals revelen models diversos. Munic combina programes específics per a obra permanent, projectes temporals i art urbà. Nantes aplica la política francesa de l'1% dels projectes de construcció pública destinat a obres accessibles al públic. Utrecht disposa d'una llarga tradició de vinculació entre art i grans projectes de transformació urbana. Torí posa l'accent en el diàleg entre artistes, territori i ciutadania. Vilnius planteja l'art públic com una eina d'identitat dels espais, desenvolupament de comunitats creatives i regeneració territorial.



Les Anneaux, de Daniel Buren i Patrick Bouchain, Nantes, 2007.

Exemple de la política francesa de l'1% destinat a art públic en projectes de construcció pública

Un altre element significatiu és la relació amb els artistes. Les ciutats utilitzen convocatòries, comitès assessors, subvencions, concursos, residències i espais de treball. La mobilitat internacional hi té un paper destacat, sovint mitjançant aliances amb institucions artístiques i universitats. L'informe considera aquestes polítiques una manera de reforçar tant la trajectòria professional dels artistes com l'intercanvi de coneixement entre ciutats.

La fotografia del finançament és, tanmateix, menys estructurada. L'estudi assenyala que no existeix una línia pressupostària específica comuna a les ciutats analitzades. Els recursos poden provenir dels pressupostos culturals generals, de partides específiques, de legislacions que obliguen a destinar un percentatge de la inversió constructiva a art públic o de contribucions privades. La diferència entre aquests models mostra que el reconeixement polític de l'art públic no sempre es tradueix en una arquitectura estable de recursos.

L'informe dedica també atenció a la catalogació. La majoria de ciutats disposen de catàlegs de les obres situades a l'espai públic, cada vegada més sovint en formats digitals. El fet que el document inclogui aquesta qüestió no és menor: identificar, classificar i fer accessible el patrimoni artístic públic apareix com una condició de gestió, coneixement i apropiació ciutadana. Al mateix temps, les diferències en els criteris de classificació mostren que no hi ha una definició homògena d'allò que cada ciutat considera art públic.

L'interès de l'informe no es troba tant en la seva fotografia quantitativa, limitada a 25 ciutats i situada en el context europeu, com en la pregunta institucional que deixa oberta: **què implica realment gestionar l'art quan aquest forma part de l'espai públic?** El document tendeix a presentar l'art públic com un instrument amb múltiples beneficis urbans i socials, i explora menys les tensions que poden derivar d'aquesta instrumentalització. La participació, la regeneració, la identitat o l'atractivitat urbana apareixen principalment com a objectius desitjables, sense gaire discussió sobre els conflictes, les formes de representació o les decisions sobre qui defineix què mereix ocupar l'espai comú.

Llegit avui, aquesta és precisament una de les qüestions que el text permet reprendre des d'avui. Si l'art públic és una pràctica situada en un espai compartit, la seva gestió no es pot reduir ni a la producció d'obres ni a la seva conservació. Implica decidir quines veus es fan visibles, quins usos de l'espai es legitimen, quines relacions es construeixen entre artistes, administració i ciutadania i quina capacitat tenen les institucions per sostenir aquests processos més enllà del projecte puntual. En aquest sentit, l'aportació més actual de l'informe potser no és demostrar que l'art públic té moltes funcions, sinó mostrar que la seva existència depèn d'una infraestructura



institucional, professional i relacional que les polítiques culturals han d'aprendre a gestionar. (n. de l'e., 2026)

Referència

EUROCITIES. (2018). *'State of the public art' in European cities: trends and support actions*. EUROCITIES.

[Text complet \(pdf\)](#) [2]

Categories: Informe

Categories: Informes i documents

Etiquetes: desenvolupament territorial

Etiquetes: polítiques culturals

Etiquetes: participació cultural

Etiquetes: internacionalització cultural

Etiquetes: rts i creació

- [3]

URL d'origen: <https://interaccio.diba.cat/blogs/2018/artpublic-politicaurbana>

Enllaços:

[1] <https://interaccio.diba.cat/members/interaccio>

[2] <https://interaccio.diba.cat/sites/interaccio.diba.cat/files/p18-0308.pdf>

[3] <https://interaccio.diba.cat/node/8285>